

DANIČA.**Katolišk cerkven list.****Tečaj XIII.****V Ljubljani 12. mali travna 1860.****List 8.**

Pozdrav novimu škofu
Njih milosti, Prevzvišenimu, Prečastitljivimu
Gospodu Gospodu

JERNEJU VIDMARJU.

Vesela bodi Krajna,
 In tvoje meje vse;
 Ker radost nekadanja
 Ti zopet bliža se:
 Ti solnce je prisjalo,
 Gorkoto bo dajalo.

Pastirji se radujte,
 Povzdignite sercé,
 K ljubezni podbudujte
 Zročene vam ovce:
 Žalvanje zdaj vse kmalo
 Od čede bo zbežalo.

Ravnajo škot preblagi,
 Pobožni in učén',
 Se k čedi svoji dragi
 Že dolg' osirotén',
 Jo krepčat s svetim Duham,
 Jo past z nebeškim kruham;

Ji celiti slabote,
 Užalne tolažit,
 Utešati sirote,
 Za nas Bogá prosit,
 Duhovne navdih'vati,
 V slabost' roko podati.

O Knez! kako vesela —
 Rojaka slavniga;
 Vas čeda bo sprejela; —
 Goreča upanja;
 Ji lajšali težave
 'z ljubezni bote prave.

Vaš prihod. Oče mili,
 Pastir naš prečesén'!
 V težavni zdanji sili
 Je dvakrat zaželen,
 De var'jete ovčice
 Vse splošne zdaj krivice.

Ko bode zadivjala
 Navihta, grom nevgnan,
 Bo čeda pribežala
 Pod Vaš pastirski bran:
 Ne bo za nas strašila
 V zavetji Vaš'ga krila.

O čeda! glej JERNEJA,
 Očeta draziga,
 Že zdaj od délec' žeja
 Ovčic zveličanja:
 Nad tabo bodo kmali
 V Ljubljani pastir'vali.

Daj, Bog! Jim prav začeti;
 Daj milost, srečo, mir,
 De mor'jo čedo greti
 Z modrostjo naš Pastir,
 Naj Njim in nam sad rase
 Za zdaj in večne čase.

Uslíši naše želje,
 O vsemogočni Bog!
 Razširi tud veselje
 V škofli krog in krog,
 De hvalo Ti bo pela
 Za tá dar Krajna cela.

OKLIC

za mile darove Dolencam in Notranjcam v njih pomanjkanji in lakoti!

Že proti koncu leta 1859 je začelo v več krajih krajske dežele naj potrebnih živčev zlo zlo primanjkovati, zlasti pa je že brez tega silno ubožno ljudstvo na Dolenskim in Notranjskim veliko terpelo. Vedna nenavadna suša poslednjega poletja in červ, kateri je to leto na dolgo in široko jare žita kakor tudi vse sočivja in kuho skoraj po vsi deželi spodjedal, to je storilo, da se je tako malo pridelalo, da so kmetje z mervico svojih pridelkov tudi pri nar bolj pičlim živežu komaj do Božiča lanskiga leta izhajali. V začetku tega leta pa je bilo že vse tako pošlo, da skoraj vse hiše tih nesrečnih krajev silno veliko pomanjkanje in bridka revšina tare, in pa tako hudo, da se je silno bati, kaj bo do prihodnje zetje, ki je še tako dalječ. Bati se je od dne do dne toliko bolj, ker je pomanjkanje splošno in toliko, da je le prav malo bolj premožnih še, kateri imajo še toliko žita, da morejo z njim za svoj živež kakor tudi za setev za silo izhajati. Njih nar veči število pa je pešico žita, ki so ga lansko leto pridelali, že davno do zerna povžilo, in nimajo zdaj nič žita, ne za živež, ne za jaro setev.

Po vsih tih tako hudo stiskanih krajih torej že davno v nobeni hiši več kruha nimajo, in edini živež, s katerim si prebivalci teh krajev svoje življenje prav revno ohranijo, je malo zelja in repe. Tega živeža imajo pa dostikrat komaj še za par dni, in morajo ga zgolj na vodi kuhaniga uživati, ker je njih revšina sploh tolika, da si še celo za kuho tako potrebne soli in zabele ne morejo kupiti. V tacih okolisinah je moglo že veliko ljudi malo živine, katero so še imeli, poprodati, nekaj ker niso več imeli s čim jo prerediti, nekaj pa, da bi si s skupljenim denarom, kateriga pa v tacih okolisinah ni moglo veliko biti, naj potrebnejega živeža kupili. Al tudi to so le prehitro povžili, in nar večjemu delu teh nesrečnih ljudi družiga ne ostane, kakor si naj potrebnisiga na posodo iskati toliko, da se prav revno prežive, ali pa se beraške palice lotiti, kar pa tudi nič več ne more pomagati, ker se mora že tako dolgo in neprenehama ubogim deliti, zlasti ker je revšina sploh tako velika, in ker zavoljo slabe lanske letine tudi premožnejši kmetovanci niso mogli veliko v svoje hrame spraviti.

Vrnili sim se domú iz tih tako žalostno zadetih krajev naše dežele, po katerih sim popotval in se v svojo žalost prepričal, kako velika je sila in revšina ondotnih prebivalcev, ki jih tolika lakota in tako hudo pomanjkanje tolikanj neusmiljeno tare. Obernem se torej do dobrotnih in usmiljenih sere vsih prebivalcev krajske dežele in njeniga lepiga glavniga mesta, ki so se v vsih enacijh priložnostih vselej tako blagoslovene skazali: prosim milo in zaupljivo, pomagajte svojim nesrečnim bratom po svoji zmožnosti in podajte jim mili dar, da bi se jim v njih silni revšini, kolikor je moč, pomagalo, in se otmejo smerti za lakoto, ktera jim žuga. S tem se bo pa tudi obvarovalo, da po takim stradanji legar ali vročinska bolezen ne vstane, ktera v tacih okolnostih v začetku ljudi le po samem napada, pa se le prerada in naglo kužno razširi, in je strašno nalezljiva in morivna. Potolaženi hvaležni reveži bodo dobrotnikom obilen blagoslov pridobili. Darove bodo prejimali: v Ljubljani deželno predsedništvo, mestni magistrat in vredništvo ljubljanskiga časnika, na deželi pa vse kantonske gosposke in častitljivi gosposje fajmoštri. Da se bodo pa prav delili, varovali in obračali, bom vestno skerb, ko bom po odborih za potrebne, ki so po vsih kantoni postavljene, dobival naznanila, kolika de je sila in potreba.

V Ljubljani 30. marca 1860.

Gustav Grof Chorinsky s. r.,
c. k. deželni poglavar.

ANDREJ

po Božjim usmiljenji in po milosti svetiga apostolskiga Sedeža vikši škof Goriški, dohtar svetiga pisma itd.

častitimu duhovstvu in vernim Goriške škofije pozdravljenje in blagoslov od Gospoda našiga Jezusa Kristusa.

(Konec.)

Pa tudi je ni druge reči, ktera bi nam v smertni uri pokoj dala. Stopimo v duhu k umirajočimu človeku, kateri je v svojim življenji vsega dosti imel, kar koli zamore svet svojim ljubljencam dati. On je bil bogat, imel je, kar je le želel, užival je vsako veselje, ki se da z denarom pripraviti. Recite, kaj ima zdaj od vsega tega na smertno uro? Če je vse Božje dari nemarno zapravljjal, če je z njimi Boga razžalil; če vidi, kolikanj dobriga bi bil z njimi lahko storil za večnost, in je te za ta svet živel; če pomisli, da je tega ali uniga v greh zapeljal, da je ubožčke neusmiljeno derl, da je pobožne ljudi zaničeval in se jim posmehoval — oh, kaj mislite, kako vest peče takiga posvetnjaka na smertni postelji!

Vse drugači pa je o smertni uri človeku, kateri je vselej skerb pred vsim drugim za svoje zveličanje. Njegovo serce ni navezano na nobeno stvar tega sveta, zakaj njegov zaklad je bil vedno v nebesih. Rad zapusti vse posvetno in minljivo, da zadobi neminljivo nebeško veselje. In če ga tudi kak greh straši, si je vender svest, da akoravno ni popolnoma čist, ni vender nikoli pozabil na Boga ali na večnost; vé tudi, da mu bo Odrešenik milostiv, in in tako čaka neprestrašen na svojo smert, ko bo Gospod prišel in veliko plačilo z njim. Kolika dobrota, je imeti o smertni uri dobro vest, vidimo nad pobožnim Ezechijam kraljem. Bil je smertno obolel, prerok Izaija stopi k njemu, in mu reče, kakor mu je Bog ukazal: „Ljubi moj kralj, oskerbi svojo hišo, zakaj umerl boš.“ Kako se zdaj kralj tolaži? on govori takole: „Prosim, Gospod! spomni se vsaj, kako sim pred teboj hodil v resnici, da sim si prizadeval svoje serce nedolžno ohraniti, in da sim vselej to storil, kar tebi dopade.“ Tako se je umirajoči Ezechija tolažil; pogleda na svojo dušo, ktera je v nedolžnosti ohranil, na svojiga Boga, kterimu je zvesto služil, in na svojo kraljevsko službo, ktero je vselej vredno opravljjal. — In tako, bratje preljubeznjivi! ne bomo mi na smertni postelji iskali mirú pri svetu in pri posvetnih veseljah, in ga tudi ne bomo dobili, temuč bomo vse ure svojiga življenja preiskavali, in samo to nas bo tolažilo in pokojilo, kar smo za svoje zveličanje in za večnost storili. Kdor hoče tadaj mirno, srečno umreti, naj že zdaj pred vsim drugim za zveličanje svoje duše skerbi.

Skerb za naše zveličanje je poslednjič tudi edina, ki razsodi čez našo večno srečo ali nesrečo. To je sama večna resnica izgovorila: „Kar človek seje, to bo žel.“ Vsakter bo po svojim delu tudi svoje plačilo dobil. O preljubeznjivi! prišel bo tadaj veliki dan zetje, kjer bomo želi, kar smo sejali. Prišel bo veliki dan povračila, ko bo človek za svoje zmage čez hudobije čast zadobil, ko bo za storjeno delo plačilo prejel. Kako hočeš, o kristjan! venec žmage doseči, plačilo za delo prejeti, ako se ne bojuješ, ako se ne trudiš? Kako hočeš v večno zveličanje priti, če nisi vse svoje žive dni zanj maral?

Resnično, večno zveličanje ali pa večno pogubljenje je na to skerb navezano. Večnost, ta je pomenivna beseda; če jo resno premislimo in pretresemo, presune z nekakim strahom naše serce in naše kosti. Večno srečnim biti ali večno pogubljenim biti, to je naša velika skerb na tem svetu. Ko bi imelo terpljenje na unim svetu le sto

let terpeti, ali pa tudi ko bi imelo terpeti samo tavžent let. bi ga bilo vsaj enkrat konec, in s tim bi se mi še lahko tolažili in ga zanemarjali. Ali na vekomaj srečnim, na vekomaj nesrečnim biti, oh! čiga serce, ki je kadaj občutilo žalost ali veselje, zamore pri teh mislih neobčutljivo ostati? In ravno čez to našo večno srečo ali večno nesrečo razsodi naše sedanje življenje, to je, ako si prizadevamo ali ne za večno zveličanje. Kako tadaj, ali ne bo ta skerb za naše zveličanje v prihodnje naša prava skerb, preljubeznjivi v Kristusu?

In vender, kako se vedejo Kristjani, katerim je vse to dobro znano, gledé na zveličanje svojih neumerjčih duš? Oh! veliko jih je, kakor govori nek svet učenik, kateri nar poprej skerbé za tisto, kar bi imelo biti njih poslednja skerb, in kar bi imeli nar poprej poskerbeti, za tisto nar pozneje poskerbé. Kaj? ali ne vidimo, kali, nespremišljene mladosti obojiga spola hlepiti le po veselji in skerbeti samo za to, kar jih zdaj mika? Igre, plesi, veselice, lepe obleke, nečimurnost, to so reči, za ktere dihajo, in živijo, ter skerbé za vse drugo, samo za eno potrebno ne, za zveličanje svojih duš.

Naša dežela je uboga dežela, nekaj let sem jo Bog še posebno tepe, ker terta skoraj več ne rodi. Slabe letine pritiskajo ena za drugo. Lansko leto je k tim nesrečam se še vojska pridružila, in še zdaj čutimo v živo njene žalostne nasledke. Kaj bo pa v prihodnje, sam Bog vé, mi vsaj si ne moremo nič veseliga obljubovati. Vse te nesreče bi nam imele biti opominjevanje Božje, s katerim nas budi k pokori in k poboljšanju našiga življenja; ali, koliko jih je, de bi si to očitno opominjevanje Božje k sercu vzeli? Vsaj vidimo, de plesi še zmiram ne preenjajo. V marsikateri hiši nimajo kaj jesti, ne s čim se pošteno oblačiti, pa navadniga plesú ne sme manjkati, akoravno ta nesrečni ples pogostokrat cele družine in posamezne ljudi časno in večno nesrečne stori. Kolikrat se posebno na kmetih pri plesu skregajo, stepejo, nevarno ali tudi smertno ranijo! Kdo pa zamore naštet, v koliko grehov padajo plesavci in plesavke? Oh, koliko mladih ljudi, posebno pa deklet, mora obstati, de je ples vzrok, de so zgubile svojo nedolžnost! — Zatorej povzdignem svoj glas, kot vaš verhovni pastir, in opominjam vas vse, posebno pa mladost, skerbite za svoje večno zveličanje. Opominjam vas, starši! gledajte skerbno na svoje otroke, majhne in odrasene, strahujte jih, in ne spregledujte jim njih nespremišljenost. Otroke je Bog vam dal v skerb, in sodnji dan bo njih duše od vas terjal.

Preljubeznjivi bratje in sestre! začnimo precej in nič ne odnašajmo skerbeti za zveličanje svojih neumerjčih duš. „Išimo nar poprej Božjiga Kraljestva in pravice. Nebeško kraljestvo silo terpi, in silni ga na se potegnejo. Križajmo meso z vsimi njegovimi željami vred.“ Zveličanje naše duše bodi vse dni našiga življenja naša prava skerb, posebno pa zdaj ta postni čas pokore. Očistimo duše z vrednim prejemanjem zakramenta svete pokore, de bomo vredno obhajali veseli velikonočni praznik, in se tudi vredno pripravili na veliki dan vstajenja.

Gnada Gospoda našiga Jezusa Kristusa bodi z vami. Amen.

Andrej,

Vikšiš škof Goriski.

ANTON MARTIN

po milosti Božji Lavantinski škof,

vse svoje verne ovčice v Gospodi pozdravim, in vse dobro iz serca želim.

(Konec.)

Aposteljni Kristusovi so pomerli po vsih krajih sveta, pa njihovi nasledniki so škofje, viši pastirji

čede Kristusove, s svetim očetam rimskim papežem združeni, ktere je sv. Duh postavil vladati cerkev Božjo. (Djanj. ap. 20, 28.) Kaj bi bila sveta katoliška cerkev brez škofov? Velika vojska brez vojskovodja, sovražnikom v plen in svojim v pogubo. Za to molijo verni vsake škofije, za svojiga škofa, naj jih Bog ohrani in ovaruje vsega hudiga, naj pripeljejo sebi izročeno čedo v večno življenje. In v resnici potreba je v sedanjih časih za škofa moliti; zakaj če Gospod naše škofije ne varuje, škof zastonj čujejo, učijo in svarijo. Zmota in greh, krivica in hudobija hočete povaliti lepo polje Gospodovo naše škofije.

Pervih 72 učencov Kristusovih je pomerlo, pa njegovih naslednikov, posvečenih mašnikov veliko tisuč (tavžent) in tisuč po vsem znanem svetu živi, kateri kakor namestniki Božji pasejo in išejo Kristusovih ovčic po vsih katoliških farah in misijonih sveta. Tudi za naše domače dušne pastirje, za učenike in spovednike, in za pobožne misijonarje radi molimo; kajti je pisano: „Bom vdaril pastirja, in razkropile se bodo ovčice.“ (Mat. 26, 31.)

O sveta cerkev, ti blaženo društvo vsih pravovernih kristjanov, izvoljena Jezusova nevesta in ljubeznjiva mati naša, bodi nam pozdravljena, visoko hvaljena in počesena, kakor nam tebe častiti tvoji Božji Ženin Jezus, naš Gospod in Zveličar veli. Ti si sveti zbor vsih pravovernikov, pod enim vidnim, naj višim poglavarjem, rimskim papežem, ti si veliko slavno društvo, ki uči in vlada nad 500 katoliškimi škofi, in veliko tavžent posvečenimi mašniki, kateri drago čedo Kristusovo pasejo, kakor dobri dušni pastirji; — ti si velika kraljeva rodbina (žlahta) nad 200 milijonov keršenikov iz vsih krajev, narodov in jezikov, kateri vsi ene nauke spoznajo, ene in ravno tiste zakramente imajo, in se povsod pod solncem kakor verni bratje in sestre spoznajo po lepi katoliški pozdravi, rekoč: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Srečen, kdor v tvojim maternim krili počiva, blagor mu, kdor na tvoji skali prebiva, zveličan, kdor se v tvoji barki, v čolnu svetiga Petra po tem nevarnim morji v nebeško veselje pelje! — Za to neizrečeno veliko srečo mi Boga nikdar nikolj dovolj zahvaliti ne zameremo. Bodi mu večna slava in čast!

Pa ni zadosti, samo Boga hvaliti in sveto cerkev Božjo, papeža, škofe in druge namestnike Božje častiti in moliti za nje, temveč tudi slušati njegove pravične povelja, in vestno dopolnovat svete cerkvene zapovedi je vernih kristjanov velika in sveta dolžnost, kakor nam Kristus ukaže, rekoč: „Kdor vas posluša, mene posluša; kdor vas zaničuje, mene zaničuje. Kdor pa mene zaničuje, zaničuje njega, kateri me je poslal.“ (Luk. 10, 16.) „Kdor cerkve ne posluša naj ti bo kakor nevernik in očitni grešnik.“ (Mat. 18, 17.) — Jeli ne zaničuje cerkve Kristusove, kdor v petek in druge terdno zapovedane postne dni brez pravice meso je? Ne živi kak ti nevernik on, ki o svetkih k službi Božji ne hodi, k spovedi in k mizi Božji, še clo o veliki noči ne gre? „Kdor ni z menoj, veli Jezus, je zoper mene; in kdor ne pobera z menoj, on raztresa.“ (Luk. 11, 23.) Taki so le po imeni kristjani, po djanji pa ajdje, ki jih Kristus za svoje spoznal ne bo, kakor oni njega in njegove svete cerkve pred ljudmi ne spoznajo.

Jeli ni žalosten guč (marn, blebet) malopridnih sedanjih kristjanov, ki velijo: „Pokaj bi za papeža molil; papež je vojske in vse nesreče kriv. Se bote za papeža podpisali, bote pa za papeža plačevali in svoje sine za papeža v vojsko pošiljali.“ Oj gerda in pa lažnjiva beseda, pa tudi slabo podučen kristjan, ki takim sovražnikom naše svete cerkve verjame! Nad osemnajst sto let so papeži stebber pravice in resnice, so vselej skerbili narodam in kraljestvam za ljubi mir in lepo spravo, in tudi sedanji sveti oče Pij IX. skerbijo; zato jih pa vsi prekucuhi čertijo, in

Lahe, njihove lastne podložnike dražijo, da se nad njih puntajo, rekoč: „Nečemo, da bi ta kraljeval čez nas.“ (Luk. 19, 14.) Krivoverniki in neverci jim pa pomagajo, naj bi svetimu očetu dežele vzeli in jih oropali. Ali ni torej naša dolžnost se za pravico očeta vseh vernih poskusiti in tudi podpisati, rekoč: „To ni prav! Pustite apostolskemu stolu lastino, in ne jemljite papežu, kar jim je Bog dal. Lastina očetova je tudi lastina otrok.“ Je to kaj hudiga, de sovražnikom naše svete cerkve serčno in očitno povemo, kakšno krivico delajo, ki hočejo našo ljubo mater, sveto cerkev oropati? Pač slabi otroci, kateri molče križem roke deržijo, kader razbojniki nad dobriga očeta pridejo! Tako se zdaj našimu svetimu očetu Piju IX. godi.

Kako strasna je beseda hudobnežev, ktira se po sveti gostokrat čuje: „Ne verjemite škofu, ne zaupajte duhovnikom; oni vam resnice ne povejo: niso prijatelji vaši.“ Moj Bog! komu pa bote verjeli, ako namestnikom Božjim in sveti katoliški cerkvi ne verujete? To dereči volki v ovčjem oblacili gučijo, ki bi radi ovčice pastirjem vzeli in jih raztergali. „Varujtu se takih.“ veli Kristus, in bodite pokorni svojim sprednikom (škofam in mašnikom) zakaj oni čujejo kakor taki, kateri bojo za vaše duše odgovor dajali, de to z veseljem storijo, ne pa zdihovaje, kar bi ne bilo dobro za vas,“ — uči sv. Pavel. (Hebr. 13, 17.) — Ne tolašimo se, rekoč: Saj je Kristus obljubil, de peklenske vrata njegove cerkve ne bodo premagale, kajti je na silno skalo zidana. Kristus je pa tudi djal: „Božje kraljestvo bo od vas vzeto, in bo dano ljudstvu, ktero bo njegov sad dalo.“ (Mat. 21, 44.) Ali se Azijanam in Afrikanam taka ne godi, ki se niso za resnico in pravico svete katoliške vere zmenili, in so se ločili od svoje matere svete katoliške cerkve? Nevernim Turkam so v oblasti.

Pa tudi ljubiti se moramo kakor verni bratje in sestre svete matere katoliške cerkve. Ako glava terpi, to vsi udje živo občutijo in si radi pomagajo. Kako ljubeznjivo so prvi kristjani ravnali, in v djanji pokazali, koliko se radi imajo! Ko so bili sovražniki svetiga Petra v ječo zaperli, je vsa cerkev (družba vseh vernih) za njega neprenehama molila, dokler ni bil po angelu rešen. In kader so verne preganjali, v železje in vozo devali, se jih verni bratje niso sramovali. Obiskovali so jih, jim ljubeznjivo stregli in jih tudi na moriše serčno spremljali. To je prva keršanska ljubezen. Pomagati sveti katoliški cerkvi, za svetiga očeta papeža kaj vbogaime dati, podpirati škofo in domače duhovske pastirje, nas nihče ne sili, kakor prava živa vera in pa keršanska ljubezen. Kjer té ni, tudi pomoči ni; kjer pa prava keršanska ljubezen v sercih vernih kristjanov živi, tam velike in lepe reči naredi, cerkve pozida, šole postavi, pošilja misijonarje na vse kraje sveta, za nje voznino in brodnino plačuje, jim skerbi za živež in oblačilo, in tudi uboge zamurce suznosti odkupuje, de se sira Božje kraljestvo po sveti. In kdor nima druge pomoči, pa moli za papeža in škofo, za učnike in spovednike po vsim keršanskim svetu. Takšna pomoč pa veliko zdá, ko jo usmiljeni Jezus blagoslovi, in vernim stotero povračuje, ki v njegovim imenu Božjim namestnikom radi pomagajo, bodi si papež alj misijonar, škof, fajmošter alj domač kaplan. „Kar ste nar manjšimu mojih storili, ste meni storili.“ je obljuba Kristusova.

Poglejte, preljube moje ovčice, to je sveta mati katoliška cerkev, občestvo ali društvo vseh pravovernih kristjanov. Naša nevidna glava je Kristus, vidni nar viši poglavar Kristusov so sveti oče, rimski papež, mi vsi pa udje ravno tega telesa, bratje in sestre Jezusa Kristusa. Ljubimo se torej prav po keršansko, občutimo terpljenje svete matere katoliške cerkve, ki po vsih krajih sveta svoje verne otroke ima, zdaj v veselji. Ako pa sveto cerkev ljubimo, tudi cerkvene zapovedi zvesto dopolnujmo „Kdor moje zapovedi ima, in jih spolnuje, tisti je, ki

mene ljubi.“ (Jan. 14, 21.) Deržimo lepo ne le Božjih, marveč tudi cerkvene zapovedi; saj niso težke. In če bi komu betežnimu se postiti pretežko bilo, naj poprosi; saj dobra vsmiljena mati rada polajša in preloži, kar je prav. Tako nas bo Jezus, naš Gospod in Zveličar vesel, vesela nas bo naša mati sveta katoliška cerkev; veselo in srečno bomo živeli tudi mi, verni otroci tolike matere, ki nas je v svetim kerstu prerodila, nas posvetila v Božje otroke, in bo molila tudi po naši smerti za nas.

Vsi, kateri bojo to pismo brali, in po teh Božjih naukih ravnali, mir in milost Božja naj bode jim. (Gal. 6, 16.)

V Marburzi prvo predpepelnično nedeljo 1860.

Anton Martin,
Lavantinski škof.

Zamurček Jožek Krajnski.

(Dalje.)

Petnajstiga vel. serpana 1854 ob devetih zjutraj sim bil prišel z Jožkam po parniku iz Kaire v Aleksandrijo. Z jadrilnicami ta pot terpi skorej celi teden, na parnici pa se pride nekako v 17 — 24 urah. Mudila sva se ondi pri č. oo. frančiškanih do odida Lojdoviga parnika, ki po dvakrat na mesec, 10. in 27 odhaja iz Tersta v Aleksandrijo in od ondod nazaj, in se vmés nikjer ne mudi razun kakih 4—5 ur na angleškim otoku Kervu v srednjim morji, de se z novim ogljem založi. V samostanu je Jožka vse rado imelo in marsikake smešnice so se dogodile. Dá mu nekdo kepico ledú v roko, kakoršniga otrok še nikoli poprej ni vidil. Dopadljivo vzame svitlo reč v roke, jame pa mu afrikanško kri neizrečeno merzliti in kakor pri nas kdo živi ogel, tako hitro premetava ledeno grudico iz roke v roko in cvilé po mostovži téka, izpustiti je pa vender noče, ker bila je svitla reč, do kakoršnih zamurci veliko veselje imajo. Odkod pa led v Egiptu, kjer je skorej čudo, ako se kterikrat nameri, de bi ondi zmerznilo? Na barkah ga vozijo vsako leto iz Evrope, de ga imajo za potrebne reči; torej smo bili ravno tisto leto tje popotvaje o poklonu pri velikim avstrijanskim poročniku žl. Huberji s tako imenovano ledenino (Gefrorenes) počislani. Drujikrat mu dajo zoper mojo vednost in voljo kapljico žganja pokusiti, kar je bilo za njegovo nežno naravo živa muka in ni nikoli potlej pozabil, kako hudo ga je peklo. Vender pa mu je tudi ta speklenina nekako veselje delala, kar je znamenje de človeka ni skušati, ker v skušnjavi tudi do tacih reči lahko dobi veselje, ki vé, de ga pekó, ali ga bodo še celo vekomaj pekle, če se jim vdá.

Pripetila se je bila tudi nekaka posebna sitnost. Ker je šel v kuhinjo jest, so ga mohamedanski služabniki kmalo mende izprašali, če je že keršen in misijonar č. O. Peter mi je svojo skerbljivost razodel, de bi ga kje utegnili izdati; govorili so nekaj od postave, de bi se suznji kristjanam ne smeli prodajati; vender ne vém, koliko ravno je bilo na tem, ker jih znani g. Olivieri toliko izpelje. Ponoči nato se mi je sanjalo, de mi je bil res nekdo Jožka ugrabil in veliko sim terpel. Ker sim omenil mohamedanskih služabnikov, moram pristaviti, de vsi kristjanje v kakoršnih koli zadevah, kolikor sim vidil in slišal, imajo mohamedansko služabništvo, mende zavoljo tega, de bi se turška prenapetost in jeza do kristjanov bolj hladila in se kje tudi njih napčne misli za stran keršanstva sčasama zatirale. So pa ti služabniki, kakor je čutiti, dosti vdani, verni in prav prijazni ter postrežni; samo de po bakšišu (darilu) radi gledajo, kakor sploh Arabci.

Jožek pa, ki ga potlej z O. Petram nisva več v kuhinjo pustila, je v svoji zamurski bistrosti marsiktero zabusil — v premislik ali pa v kratek čas. Vidivši fanta smokve klatiti in jemati, precej skerbno popraša, „če je to greh?“ Marsikteriga naših paglavcev bi poprej poskerbelo, „če so kej sladke,“ ali „ko bi mogel tudi on

ktero zasačiti,⁶⁾ ker sadje krasti je navadna pregreha otrok in fantalinov. Veliko zasluženje bi imel, kdor bi pomoček znašel, de bi se ta otročja in pastirska kraja zatirala. Po nekterih krajih imajo pastirske pridige, pri kterih bi se dalo v ti reči kej opraviti. Dobro bi bilo, de bi se take pastirske maše in pridige povsod napravile, vsaj po enkrat vsake kvatre,* in med drugimi neštevilnimi otročjimi grehi bi se tukaj dalo tisto gerdo sovraštvo in pretepanje pastirjev in fantalinov različnih vasi zatirati in odpravljati. Poznam človeka, ki je imel tako vojsko zoper svojiga lastniga brata, ker je v drugi vasi služil. Tako gerdo bahanje in ostudno sovraštvo je večkrat med raznimi vasi.

Posebno rad je Jožek od Jezusa govoril. Vprašal me je ob tistem času, „če so se vsi svetniki jokali, ko je bil Kristus na križu umerl.“ — Drujkrat je rekel: „Če turk lepo živi, pa umerje; kam pride?“ — Ko je bil pri uri motozno klepnico (rinčico) odvil in menil, de je škodo storil, je precej pokazal in sam sebe zatožil. Pač škodljivo in ostudno je tajeje otrok, ali pa celo zvrčevanje na druge, kadar kaj napačniga store. „Ne pričaj po krivim zoper svojiga bližnjiga!“ To Božjo zapoved ste bili tudi ranjei zamurki v škofji Loki napred v serce utisnili. Velikrat so starši in pesternje sami krivi, de so otroci prav gerdo lažnjivi, ker jim sami brez vsega premislika lažejo, žugajo ali obetajo, kar nikoli ne mislijo spolniti; tudi take reči pripovedujejo, ki so prav očitna laž.

(Dalje nasled.)

Iz Amerike.

Lanskiga leta 12. mal. travna so pisali naš v. č. rojak gosp. misijonar Franc Pirc svojimu v. č. bratu Šim. Pircu v Gradec; to pismo pa bratu ni bilo več prišlo v roke, ker je bil že mesca svečana lanskiga leta umerl. Torej naj tehtniši reči iz tega miliga in mičniga pisma saj Danica razglasi. Tako le je pisano:

Preljubeznjivi moj g. brat!

Tvoje ljubo pismo od 7. mal. travna lanskiga leta sim že davno prejel in sim se ga silno razveselil, pa tako dolgo odlašal nanj odgovoriti. Neizrečeno me veseli, de se živiš, in kakor je znati iz Tvojiga pisma, se še dobro imaš. Si tedaj pri usmiljenih bratih v Gradcu; to je prav dobro za Te, de po Božji previdnosti mirno živiš v redu bogoljubnih redovnikov. Ločen od posvetniga hrupa in gnanja v Bogu zbran se ložej na dobro smert in srečno večnost pripravljaj. Upam, de si še zmožin, naj svetejši daritev sv. maše vsaki dan opravljati, in de zamoreš pri bolnikih v bolnišnici dušno službo goreče opravljati. Tako imaš tedaj lepo priložnost, se zmiraj bolj posvečevati, in boš obogatel z mnogim zasluženjem za večno življenje.

Le prav pridno moli, moj ljubi Šimon, živi pobožno in bogoljubno, očišuj se čezdalje bolj v pokorilih in prizadevaj si za vse kersanske čednosti, de si nebesa zagotoviš. Bodi prav zadovoljin in poterpežljiv v svojim stanu in živi v serčni ljubezni in miru Kristusovim z vsimi redovnimi tovarši, dokler Te Gospod v boljši življenje ne pokliče; tam boš po dokončanim terpeznim popotvanji dosegel veliko plačilo ter se v družbi izvoljenih vekomaj veselil.

Jest sim še zmiraj zdrav, vesel in prav zadovoljin s svojim stanom, ter hvalim ljubiga Boga, de je mene nevredniga grešnika izvolil orodje svojiga neskončniga usmiljenja v spreobračanje ubogih nevernikov, me poklical v ta daljni del svetá, kjer se dá toliko delati za lastno in bližnjiga zveličanje.

Moje misijonske dela pretečenih 20 let so Ti že po nekaj znane iz mojih bukvic: Popisovanje Indijanov. Od tistiga časa sim zopet pričel 2 velika misijona, na gorej-

nim Misisipi v Lech Lake in v Red Lake pri narodu Očipve, kterih besedo dobro govorim, in zamogel sim včasí svoje stareji misijone v Crow Wing-u, Belle Praerie, Platrider i. d. obiskovati in oskerbovati. Spreobračanje nevernikov je prav težavno delo, obroduje pa nar lepši sad. Od roznika lanskiga leta sim čez 1800 angleških milj misijonskih potov prehodil, nad polovico peš, druge po vodi, in vesel sim vidil, de so me divji radi poslušali, vero sprejemali in se dajali kerstiti. Sim pa še od več indijanskih krajev povabljen, de bi pri njih katoliško misionaril, ali ne morem povsod biti, ker sim v prostoru nad 100 milj čisto edini misijonar.

Lansko leto so mi moj prijatelj precastiti škof Baraga prav pridniga misijonarja iz Krajske gore na Krajskim pomočnika poslali, je pa na hudim misijonskim potu 3. grudnia lanskiga leta na Red Lake-u (Rudečim jezerji) na ledu zmerznil. Pričakujem pa dveh družih dobrih gorečih duhovnih pomočnikov iz Krajskiga, in potem bom zopet oserčen svoje indijanske misijone med divjaki nadaljeval in množil, ako mi bo Bog zdravje in življenje še dalje ohranil in moje delo blagoslovil. Čutim pa čedalje bolj slabost svoje visoke starosti, vendar sim še pred nekterimi dnevi pot 80 angleških milj od Lech-Lake-a v Crow Wing v 3 dneih peš opravil. Učil sim ondi vsak dan od jutra do večera velike in male — moliti, peti, brati in pisati v jeziku divjakov. Marsikteri imajo tako dobro glavo, de so se v 3 tednih naučili brati in moliti. Pustno nedeljo sim imel veselje, de so mi pri kerševanji nekterih odraslih otrok učenci po šolanji dveh tednov lepo indijansko kerstno pesem prelepo iz bukvic prepevali. Nar boljšiga zmed tih kersencov, Jožeta Morisona, sim si svojiga kuharja izvolil in pri sebi obdržal. Kako bi se Ti veselil, ljubi brat, ko bi vidil tukaj divjake, ki prihajajo na trope k meni tako domace in me radovedni prosijo: Nose vindamavisin (oče, uči nas kaj dobriga), radi kakor otroci pri svojim očetu ves ljubi dan pri meni ostanejo in zverstama molijo, pojó, beró, se učijo, in ako nato še biškot v zobé dobé, mi tako serčno zahvaljujejo. Ako bi bil Ti še mlajši in prav zdrav, bi Te naprosil, k meni v pomoč priti... Že čez leto je, kar nisim dobil nobeniga pisma iz Krajskiga. Sestra Polona, ki tukaj v deržavi Minesota pri sv. Jožefu ob Saint River-u s svojo deržino živi, je prav zdrava in vesela. Pridobil sim ji prav dobro posestvo 160 oralov zemlje, jo z dobrim stanovanjem, živino, orodjem in semeni, in živežem dosihmal prav dobro oskerboval. Njeno posestvo je nad 400 gold. vredno... Leta 1856 in 1857 so bile kobilice vse zelenje požerle, torej ni pridelka za živež; pretečeno leto pa je bilo vsiga poljskiga pridelka v obilnosti. Zamore pa ona vse dobre leta obilšek svojih dobrih pridelkov za letnih 2000 gold. spečati... Mislim, de si z vsim potrebnim oskerbljen, kar je potreba za časno. Le moli za nas vso zlahto, de bi v Božjim blagoslovu in milosti Gospodovi srečno živeli, dokler nas ljubi Bog v nebesih ne zedini itd.

Franc Pirc,
katoliški misijonar.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane, 11. mal. travna. Prihodnjo nedeljo, ponedeljek in torek zjutraj od 10—12, popoldne od 4—6 bo v nunskim velikim parlatorii razstava cerkvenih reči, ki jih je odbor te bratovsine pretečeno leto napravil in za ubožne cerkve odmenil. Bolj natanko naznanilo bo Danica drujiokrat razglasila; opomnimo samo, de se zmiraj naprej v to lepo družbo zapisuje in vsak goreč častivec sv. R. Telesa želi, de bi jih prav veliko pristopilo. — Ravno slišimo, de so gosp. Volčičeve nove Šmarnice že natisnjene in se dobivajo pri Giontinitu.

Iz Gorice 7. mal. travna. J. F. — Tukajsnji Nemci niso dobili za letas zaželenih konferencij; prepozno so se bili zanje oglasili. — Postni laški pridigar je po navadi svo-

⁶⁾ Morebiti bi bilo nar pripravniši, kak sópraznik, de bi bili vsi enaki otroci bolj sami zbrani, ker tako bi si nauke bolj k sercu vzeli.

jih prednikov duhovne vaje imel skoz ves tihi teden, ob 5 zvečer. V prvem delu je razkladal nauk o račeh potrebnih k Zakramentu sv. pokore; na to se je odpevala spokorna pesem „pace mio Dio.“ V drugim delu je premišljeval poslednje reči človeka; sklepala se je ta popoldanska pobožnost z blagoslovom, pri katerim je zbrano ljudstvo 50. psalm. „Miserere“ pelo. Od evetne nedelje dalje je govoril o Zakramentu presv. R. Telesa, ktiro je bilo zadnje dni do velike srede zjutraj k občnemu počesčevanju izpostavljeno. Cerkev je bila skoz ves ta čas utlačena pobožnih poslušavcov. Prihodnji velikonočni torek bo O. Vincenci svoje postne pridige sklenil in se poslovil od dobrih Goričanov. Bog ga spremljaj po vsih njegovih potih in daj raščo njegovim serčnim naukam, de ne ostanejo brez obilniga sadu. — Veliki petik imamo v Gorici 3 pridige, to je, prvo slovensko ob 6, drugo laško ob 8 zjutraj v veliki cerkvi, in tretjo tudi po slovensko pa v farni cerkvi sv. Ignacija ob 7 zvečer. Zavolj naj bolj priložniga časa se k tej poslednji naj več ljudstva zbere. Cerkev, čeravno prav obsirna, je vender vsako leto pri tej pridigi slovenskih kot v dan noviga leta popoldne laških poslušavcov Božje besede napolnjena. Govoril je letas pri tej priložnosti v čisti in pravilni slovenščini „o našem odrešenju“ v. č. g. Andrej Marušič, katehet spodnje gimnazije in profesor slovenščine, mlad sicer pa učen gospod. — Slovencam se v našem mestu zadosti pridiga, ali premalo odrasnim kersanskiga nauka razklada. Ves ta nauk je v tem, de se v cerkvi sv. Ignacija pri priložnosti, ko se ob 2 popoldne slovenski mali otroci v pristranski kapelici v prvotnih resnicah sv. vere poučujejo, kolikor čas pripuša, tudi za odraslene kej pristavlja. V ravno tej cerkvi je bil nekdan slovenski nauk bolje nadomestovan. Razlagal se je vsako nedeljo ob 1/2 4 popoldne na priznici. Pride pa domač Lah za kaplana, ki slovenskiga ne umé in se torej ko versta nanj pride namesti slovenskiga furlanskiga razkladanja loti, kar je tudi do tega dneva ostalo. Tako se je Slovencam stara pravica ukratila po lastni eniga človeka, ki tej službi ni bil kos. De je pa tačasni viksi kaj takiga pripustil ni čuda, v tistih okolnostih, ker tudi rojeni Slovenci so se v tisti dobi, preokorni v svojim maternem jeziku, raji furlanščine kot pa slovenščine poprijemali. S prihodom noviga fajmoštra se je stan Slovencev kakor sploh vse te fare poboljšal. Ta naslednik so v. č. g. Jož. Tuni, mnogo zasluženi dekan, ki so zdaj 6 let zavolj svoje zmožnosti bili prisiljeni, to na vse strani težavno faro v svojo skerb prevzeti. Hvaležni smo, de tega za dušni blagor skerbuniga gospoda v svoji sredi imamo in ga svojiga prednika spoštujemo. Oni so neutrudljiv delavci v vinogradu Gospodovim, ljubeznjiv oče svojih ovčic, moder voditelj in serčin brat svojih treh mladih duhovnih pomočnikov, goreč oskerbnik svoje cerkve, ktire znotranja podoba je pod njih vodstvom veliko ozaljšanja zadobila, postavim, na presno (freško) izmalani jako visoki in široki prezbiteri, svilnate preproge na velikanskih stebrih, veličasten Božji grob, s kakoršnim, menim se ponasa le redko kaka cerkev; tudi se je ustanovila po njih prizadevanji bratovšina neomadeževaniga serca Marije za spreobrnjenje grešnikov itd. Čeravno so ta gospod rojen terdi Lah, vender Slovincam, kterim so skoz več let kot fajmošter in dekan pastirili in njih jezik tudi gladko govoré, niso nič manj pravični kot laham in naklonjeni. Koj pri svojim prihodu bi bili radi po stari navadi razkladanja slovenskiga kersanskiga nauka vpeljali. Ker se ta pravična misel zavolj marsikakih na sprotljejev ni dala do tega trenutka izpeljati, so pa Slovencam po drugi poti vstreci hotli. Lotili so se namreč koj prvo leto sami slovenskih postnih pridig ob petkih, kar se je do zdaj vsako leto ponavljalo in tudi upamo de se ne bo več odpravilo. — Bog nam jih ohrani še dolgo let; gotovo si vedno blag spomin pripravljajo. — Sv. Očetu tudi bratovšine tukaj kaj v dar podelujejo. „Pio sovvegno“, bratovšina v podporo obnemoglih revnih duhov-

nikov, je odločila v ta namen 600 gold. v srebri. Do 2 nedelje po veliki noči ima ves nabrani denar v škofjski pisarnici skupej biti, ki se bo z listam verne vdanosti, podpisanim od vsih duhovnikov škofije, koj pospešil k svojimu cilu in koncu.

✠ **Iz poglavitniga mesta soseske kronovine.** (Konec.) Pa tudi sušec se ni manj nemarno ponasel. Najšli so neki dan od lakote na pol mertviga berača laške rodovine, nesejo ga v mestno bolnišnico, kjer so ga toliko okrepčali, de se zopet zavé. Ker pa izstradancu več pomagati ni, ga opominjajo, se z Bogom spraviti. Berač v to dovoli: umerje in njegova oporoka (testament) razvedri, de je — štiritisoč (4 tavzent) v premoženji zapustil. —

O! strašno resnične besede svetiga pisma, ki pravi: To noč bojo tvojo dušo tirjali od tebe, kar si pa spravil, čigavo bo? Luk. 12, 20.

O, de bi si pač ljudje besede nekiga svetiga moža globoko v serce vtisnili, ki tako-le govori: „Ako ravno je Jezus Kristus Kralj vse slave, in če tudi ima v lasti vse zaklade nebés in zemlje, je vender iz ljubezni do nas hotel ubog biti, On si je zvolil svoje porodiše siromaški kraj ki še njegov ni bil; mater ubožico, in revniga rokodelca rednika ali krušniga očeta, njegovi dvorniki so bili siromaški pastirji; bil je v tempeljnu darovan in odkupljen, kakor nar prvi ubožec med ljudmi. In zadnje leta svojiga življenja še ni imel kam položiti svoje glave; bil je bolj ubog kakor ptice in lesice, ki imajo svoje gujezda in jame. Mat. 8. 20. — Ukazal je tistim, ki ga želijo nasledovati, vse kar imajo ubozim dati. Mat. 19, 21. — Zadnjič je nag na križu umrl in je bil v ptuj grob položen. (Iz čast. očeta Tomaža Jezusoviga reda sv. Avguština, † 17. maliga travna 1582. Vidi njegovo „Terpljenje Gospoda našiga Jezusa Kristusa.“)

„Vse kar je (nespodobno) preveč, je greh“ pravi znani latinski pregovor. Ali to ne velja le samo od stisnobe, od ktire smo zgorej govorili, temoč tudi od zapravljivosti. Torej ti tudi od te, verla Danica, eno povedali bomo, ki se je pretečene božične praznike tukaj zgodila.

Dopoldne eniga tih praznikov se podajo tri moške osebe, namesti k popoldanski Božji službi, naravno v kerčmo; in de bi tukaj kristjanski (?) pivci — ajdovskimu maliku Baku prav popolnoma prijetin dar darovali, oni ljubiga vinca nič manj ne pogoltnjejo, kakor samo 18 bokalov (reci osemnajst bokalov), in de jih pa prav dvajset izteče, še eden izmed njih dva bokala seboj domú vzame. Vredna in poštena rajtenga take pogoltnosti ni nič manj znesla kot dva in dvajset goldinarjev. — „O časi! o šege!“ — In to so bile tri kmetiške osebe, ki toliko čez davke, čez dragino, in slabe leta tožijo. To so bili gospodarji in očetje, ktirih žene in otroci tudi večkrat grizljeja kruha nimajo. Ali so taki kadaj le pomislili na besede svetiga Duha, ki pravi; Ako pa kdo za svoje in zlasti za domače nima skerbi, je vero zatajil in je hujsi od nevernika. I. Jim. 5. 8. — Oh! kako jih bodo pomislili? Taki Boga ne ljubijo, v njegovo hišo ne hodijo, in torej tudi njegove svete besede ne slišijo. Takih pijanih muh — je bog njih trebuh, njih tempelj — pivnica, — in njih poglavar in pridigar — Belcebub. —

Z Nemškiga. R. (Dalje.) „Ali vednost! Ona gotovo ne more rasti, kjer vera gospoduje; na vsako stopinjo se ji s svinčeno težo obeša svete vere člen!“ — De to slepo modrovanje že vrabci čivkajo po gernovji, kdo ni poskusil? Kdorkoli se zavija v bolj po gosposko prirezano halo, že misli, de mu je priferknjeno vihati nosiček nad cerkvenstvom, merdati nad njegovo nevednostjo, milovati njegovo neprilego za duševno napredovanje sveta. To pretresovanje toraj ima zmiraj svojo céno, ko bi tudi enako ferkolinsko blebetanje v papežev prestol ne vsajalo zob. Toraj glavo za glavo! „Kaj je vednost.“ Brez vednosti utegne človek veliko veliko resničniga, dobriga in koristniga vediti v časnih in večnih zadevah in sicer toliko, de za človeške namenske

popolnoma zadosti. Vednost naj naše znanja veže v celoto, po kateri se bo njih razmera razodevala ko delov v skupnosti, se njih vzajemnost, njih dognanost sprevidila. Ako to premore, nam dokaj vstreže. Poglavitna reč pa zmiraj ta ostane, de so sestavljeni, ali pa ko podlage podmetavani spremeni predmetu prilični in toraj znanja v pravim pomenu. Resnica je zakon vednosti. Resnica je zakon tudi keršanstva. Resnica toraj in keršanstvo se kratkimal ne izklepati. Znanja, zidane na keršansko prepričanje, se utegnejo ravno tako v vednosti celoto sestaviti, kakor une, ki nam jih počutne opazve zgotovljajo. Vprašanje torej se bode glasilo, rekoč: Kakšno veljavo imajo keršanskimu prepričanju nasproti zgotove človeških preiskovanj? V pojasnjenje tega vprašanja se spis z učenimi mislimi prehaja po vsih verstah, po katerih se človeška umnost preiskovaje in tuhtovaje razgleduje, ter dokaže, de keršanstvo pravim po teh različnih zadevah zgotovljenim resnicam nikakor ne nasprotuje, de n. pr. glede naravoslovja nobenimu katolicanu vera njegova ne brani krojivnika znanstva do kakor koli le mogoče popolnamosti veršiti, naj umetnijih mašin znajdovati itd.; de bi pa katolicani nezrelim, negodnim, poljubnim domišljavam za ljubo, ki jih naravoslovci časi besedam sv. pisma nalašč nasproti stavijo, svoje terdno prepričanje slabili in popušali, dokler bi se tem učenim samovoljnikom zdelo, in se njih vodeni mehurji v nič ne stopé, takim zblojenim hotevam se večno keršanstvo ne more uklanjati, ne more vanje prisegati. Takó tudi pri družih rečeh. „Nad vsimi gospoduje Bog s svojo vsigamogočno roko, ker je ravno takó nemogoče, zemljo si misliti izpahnjeno iz zveze vesoljniga sveta, med katerim se suče v kroge, kakor človeka spreumeti brez Boga. Vernija je neutajljiva, neomajljiva djanska resnica, ki jo more le keršanstvo pojasniti. . . Pamet toraj mora keršanska biti, ali pa vpricho gotovih resnic v marsikakih zadevah v taine stermeti. To pa, bodi vseč domišlii, strasti in namerjavnimu prekucovanju; vednosti nikdar ne bo. Tu stojimo na meji, za katero se s keršanskim prepričanjem ne próda. Ono ne more reči: Ni je resnice. Ono ne more reči: Resnica in njena nasproti ste si verstnici. Ono ne more reči: Popustimo resnico, de se nikdo več zanjo menil ne bo. Naj ima že toraj zmota vednostno obleko na sebi ali ne, varhinja keršanstva, kat. cerkev, ji sveti z lučjo v obraz, ki jo je vzgal žarek višji svetlobe in kmali premaga, ako ni zmota stopljena s slepo pohlepnostjo in toraj divjá kakor slepa sila natorna. Ali ravno to se zdaj godi. Nekeršanska deréčina dandanašnjih časov se ne podaja v nobeno pošteno, mirno preiskovanje. Kristjanu očita, de svoje prepričanje opira na zavest neomajljive gotovosti in ona sama potrebne svoje podmete kar v naprej za veljavne sklicuje, in kdor kaj ugovarja, ga roti hinavca, plevnika prenapetneža, akoravno je še vsaka poskušnja, de bi se dolžnost in pravica brez Boga vpeljala, v teoriji bila zbloda, v djanji pa kervava in razdjavna: zatoraj se je spotama zasukalo in so se dosledki vnekoliko tajili, če tudi načelo veljave ni zgubilo. . . Keršanstvo naj voljno prenaša vsako tudi naj gerdobniši skrumbo resnice, to hoče tista pamet, ki sv. Očeta za vladanje nespodobniga sodi. Hude pritožbe tedaj, ki se tolikanj derzovito oglašajo zoper zanemarjanje vednosti po rimskih deželah, večidel iz tega izvirajo, ker ondí še cerkev tem modrovačem in prekacuham, ki se po katedralah šopirijo, možato stavi zapreke. Za vednosti toraj bi pod žesli katoliških oblastnikov ne utegnulo ravno nar slabši poskerbljeno biti.“ Kdo namreč jim bolj postreže, ali tisti, ki jim z nezmotljivo Božjo resnico razsvetluje steze, ali tisti, ki za njih omahljivimi koraki kima je stopinje pobira in njim in sebi škoduje? —

(Konec nasledva.)

Iz Šelala piše v. č. g. provikar Kirchner g. Mitterrutzner-ju v Briksen med drugim to le: Dosihmal sim bil zmiraj bolan, ker so me od Abu-Hameda dalje sudanske merzlice stresale, upam de poslednjikrat. Egiptovska vlada

je 15 feddanov zemlje misijonu v Šelalu dovolila, tode sem poslana komisija je to reč tako zamotala, de bom mogel, berž ko ne, čez nekaj dni iti v Aleksandrijo, ta vozal razdergnit. Obnebje tukaj in v okrogu je kej ugodno. Misijonarja, ki od kimovca tukaj bivata, ga ne moreta prehvaliti. Misijonskiga novinca, g. Jakopa Koflerja, sim v misijon sprejel, in utegne s pervim ali drugim parnikom v Aleksandrijo priti, kjer ga bom pričakoval. Ako še drugi pristopijo — toliko boljše. Prosim: Jeranu pisati, kar sim jest pozabil, de naj se tudi krajnski novi misijonarji (?) — samo duhovni — pridružijo, a M. Kirchner, op. prov.

G. Kofler pride 25. mal. travna v Terst k gospodu vitezu žl. Napoli-tu. 27. bo od ondot odjadral, ako bo Božja volja.

Tuissimus v Briksnu.

Iz mesta Džirdže ali Girge, ki je med Asvanam in Kairo, piše v. č. g. provikar 17. sušca, de je ravno na potu v Aleksandrijo, in bo s pomočjo e. k. poročništva sam neposredno z egiptovskim namestnim kraljem rešil vozal zavolj zemljiša v Šelalu, ki mu ga je komisija, v določénje zemljiša misijonskiga poslana, naredila. Sicer piše, de je z zdravjem bolje, vendar je še močno oslabljen, in se upa posebno v Kairi uterditi, kjer mu obnebje dobro tekne. — Tarčan je nov misijonski štacon za prihodnje. — Gondokoro in sv. Križ se bota ohranila. Svetnim domačinskim oskerbnikom bodo štaconi za zdaj zročeni in vsako leto ob dobrim letnim času bodo iz Hartuma misijonarili (tje gori do četrte stopinje pod ravnikam (ekvatorjem).) — „G. dekan Postonjski R. I. P.“ jest in zamurci smo zanj molili. — Klančnik je še zmiraj prav dober kristjan, pa ne več v misijonu, ampak barantavec sam zase pri sv. Križu. Če bo domú prišel, g. provikar ne vé. — V Šelalu zdaj stanujejo v razdertim vladnim magazinu brez strehe, oken in vrat — s 7 zamurci, med njimi tudi Juri Vole. — Vse nadaljeva v lepim redu, pa med velikim pomanjkanjem in terpljenjem. Vender Patra imata čedno hišico, in vsi so v predobrim zraku zdravi kakor ribe. Morebiti prideš na Veliko noč v Jeruzalem (utinam!), kamor bodo v mojo srečo naj berže tudi mene opravila zanesle, ako bom zamogel veliki teden tje priti.

Zastran Knobleherjeviga spominka, ki je že toliko besedi, skerbi itd. prizadel, gosp. provikar piše, de misli dati v Aleksandrii lep kamen narediti in ga v cerkev v Hartum postaviti. Plača, pravi, naj se iz nabraniga denara (ki je zdaj nar večí del v hranilnici). Z ostalim denaram, pravi, naj se v novim štaconu v Šelalu zadušbina ali mašna štiftunga vstanovi. — Ta sklep se meni prav moder zdi, in menim, de bo sleherni ž njim zadovoljn, ker tako bo nar večí del denara misijonu in ob enim duši ranjeiga gosp. Knobleherja v prid prišel. Samo to bo treba še naročiti, de se imena tudi družih naših rojakov v kamen vsekane ohranijo. Ako bi pa hotli kterikrat pozoeje tudi drage košice ranjeiga v vinograd njegoviga truda prenesti, se bo zgodilo zanesljivo s petdesetkrat manjšim trdam, kot bi se zdaj na Krajnsko. — Za letno opravilo v domačii ranjeiga g. provikarja, t. j. v Škocijanu, je že tudi poskerbljeno, kakor je znano; samo za plošo z napisam k kerstnimu kamnu se bo treba še ogledati. Vred.

Razgled po keršanskim svetu.

Avstrijansko. Dunajska „Vorstadtzeitung“ je bravec z nesramnimi krivoverskimi lažmi od prodajanja odpustkov za odpušanje grehov pitala. Te laži so bile že sto in stokrat overžene, tode gluhe ušesa tega ne slišijo. Dr. Seb. Brunner je v „Wiener Kirchenztg.“ to reč spet pojasnil; uni list mu pa na to z zasmehovanjem odgovori. — Kdor je enkrat z Belcebubam kósil, mu ne diši več resnica, in ne bo je slišal, če mu jo tudi na zlatim torilec prinesesh ali pa z železnim betam v glavo guliš. Dost ljudi je, ki za verske reči nimajo ušes, vse pa verjamejo, kar v kakim krivoverskim

„Conversationslexicon-u.“ romanu, enostranskim zgodovinarji i. t. d. beró: in to je njih pogubljenje.

V Zagrebu imajo vsako leto v cerkvi B. Marije Device cerkvene vaje za ljudstvo v hervaskim jeziku. Tega leta jih je vodil g. Fr. Francul.

V Pragi napravljajo lepo bratovšino za brambo pravice papeževih in za rešenje sv. Očeta iz brezbožnih rok. V ta namen naj: Vsi katoličanje laži zoper papeža z vso močjo zavračajo, brezbožne spise, časnike in podobe opuste, pokončujejo in z vso močjo njih laži ovračajo, dobre bukve in časnike pa razširjajo; naj nikoli k nekeršanskim in pohujšljivim kazališnim igram ne hodijo, in vsaki dan eno molitev za sv. Cerkev molijo. — Pač tehtni in potrebni so ti sklepi, ki jih je tudi brez posebne bratovšine sleherni pravi katoličan dolžan vresničevati. Branje in podpiranje kužnih spisov je krivo, de brezbožnost nad serci gospoduje.

Iz Lindenburg-a na Vorarlberskim so mesca svečana dobili sv. Oče zabojček, v katerim je bil francosko pisan list v zvezčicu cvetja. Cvetje je bilo umetno napravljeno, v sredi cvetja dve liliji, na lilijah z majhnimi čerkicami molitev za sv. Očeta. Okrog velikih lilij so stale razcvetle cvetice vertnice, in v njih so bile skrite zlate zerna. Dar je iz samostana nar svetejšiga Zveličarja, kjer zdaj hčere vojvodnje parmanske na tihim živé. Pisan je list od majhne deklice; pod verstice, iz katerih angelska nedolžnost sije, je namesto podpisa napisano: „neka sirota,“ in vidi se, de je na strani solza kanila. — Ko bi nasilniki in brezbožniki lepih detinskih čutil v sebi ne bili zadušili, bi se dandanašnji drugači godilo; tode nedolžne solze ubozih sirot so na cente težki kamni, ki padajo na glave zakerknjenih brezbožnikov in jih bodo zaterle.

Izobčenje cerkveno je 26. sušca izrečeno nad vse zadolžence, začelnike, pomagáče, svetovavce, deležnike in privoljivce punta, nasilniga ropanja in napada v cerkveni državi. Po imenu pa nobeden ni imenovan, temuž zapopadeni so vsi deležniki in so izločeni od prejemanja ss. zakramentov, cerkveniga pokopa in vsih dobrót sv. Cerkve, dokler se ne spreobernejo.

V Rimu so imeli Njih Svetost 23. sušca v Vatikanu zbor, v katerim so bili med drugimi tudi 4 avstrijski vikši pastirji poterjeni, namreč: mil. g. Franc Ksav. Viershlejski za stoljno kat. cerkev latinskiga obreda v Levovu; mil. g. Gregori Jahimović za stoljno katoliško cerkev greško-rusinska obreda ravno tamkej; visokočastitljivi gospod Jernej Vidmar za stoljno cerkev v Ljubljani; v. č. g. Adam Jasinski za stoljnico v Premislju. — Tudi o ti priliki, kakor osem dni poprej, se je bilo silo veliko ljudi iz vsih stanov zbralo, svojimu vladarju in očetu naj serčniši dokaze vdanosti in sinovske ljubezni razodet.

Koliko svobode je imelo glasovanje v srednji Italii, se vidi iz tega, de so gerde derhali po ulicah razgrajale in slehernimu s smertjo žugale, kdor ne bo glasoval za zedinjenje s Sardinijo.

Sardinski kralj je podelil dosedanjima poglavarjema v Toskani in Emilii, Ricasoli-tu in Farini-tu, imenitni red della SS. Annunciata (M. D. oznanjenja), kteriga vi-tezi pa po redovih postavah morajo priseči: „Braniti, ohraniti in zopet pridobiti dežele in prostosti matere sv. Cerkve in apostoljskiga sedeža;“ in tudi še: „Meč vzdigniti za sv. rimsko apostoljsko Cerkev s kraljem vred za njeno varstvo in brambo.“ — Kakošne zapopadke pač uni možje od tega reda imajo? Taka skrumba svetih in poštenih redov oskrunovavcam ne bo dobre južine napravila.

„Armonia“ v Turinu je že čez 60.000 frankov nabrala za sv. Očeta. — Več vojakov iz nar višjih stanov

je hotlo zavoljo ropa na Rimskim vojašino zapustiti; vlada pa jih ni hotla izpustiti in je le obljubila, de jih na papeževno ne bo pošiljala. —

Bianchi Giovini, ki ga je od mertvuda zadeti-ga groza pred večnostjo pretresla, je bil strašin grozo-vitnež, in sovražnik sv. vere. Iz Sardinije pregnán, je v Švajci živel in obljubil, kanton Tessin, kjer je bival, v 10 letih razkatoliciiti. Na sprehodu sta ga zmiraj dva velika psa spremljala. Enkrat zagleda slepač od deleč duhovna, dá psama znamnje, in ko bi trenil skočita nad-nj, ki groze stermé obstane. Napadla duhovna sicer nista, vstopila pa sta se tik njega eden ob desnici, eden ob levici, in zdelo se je, de le še družiga znamnja pričakujeta in bi ga razmesarila. V tem britkim stanu je mogel čakati du-hoven, de Giovini, ki je bilo očitno, de se nad straham duhovniga dopadljivo pase, prav počasi prišeta blizo in psama k odstopu žvižgne; ko pa mem duhovna gré, se mu zanič-ljivo v obraz smeja. — Lep ti je bil to „štucar;“ — Bog daj, de bi njegova pokora resnična bila!

Vilhelm Vaughan, angleški fajmošter v Vestburi blizo Bristola, je v Rimu prestopil v katoliško Cerkev.

Turško. Časniki pišejo, de je 42 greških nezedinje-nih duhovnov prestopilo v katoliško Cerkev.

Nektere iskrice.

Spisuje J. B.

Zveličana Katarina iz Genue še le 8 let stara vselej v sobo stopivši pogleda podoba križaniga Jezusa in zdihne: o križani Jezus! Nobeniga greha ne več, nobeniga več! o križani Jezus! nobeniga greha več!

Kristjan, tudi tebi kaže podoba križaniga Jezusa hu-dobijo greha in ljubezen Jezusovo! Ozri se tudi ti na to podobo in razkasan v sercu s terdnim sklepam po izgledu te svetnice zdihni: „O križani Jezus, nobeniga greha ne več!“

Duhovske zadeve.

V ljubljanski škofii. G. Nac. Gravelnu, kapl. na Jesenicah, je fara Soteska podeljena. — Naslednji čč. gg. so prestavljeni: Lor. Bernik iz Šmartna pri Kranji v Vodice; — Jož. Aljančič iz Dola v Šmartno p. K.; — Jan. Orehek iz Oblokv Dol; — Ign. Okorn iz Šmartna pri Liti v Obloke; — Pet. Vartol iz Gottenic v Šmartno p. L.; — Jan. Valjavec iz Ipave v Teržič; — Rajm. Kalan iz Kolovrata v Ipavo; — Štef. Peterlin z Zagorja v Žuženberg; — Matija Torkar iz Žuženberga v Zagorje; — Jan. Smole iz Š. Mihela p. N. v Stari terg pri Ložu; — Kašp. Kankel iz Stariga terga p. L. v Lozice za beneficiata; — Blaž Petrič iz Lozic v Podkraj za namestnika; — Franc Bergant iz spodnje Idrije v Idrijo za beneficiata; — Franc Božič iz Teržiča v Ljubno za administratorja; — Mart. Indof iz šent-Gotharda na Jesenice. — Jož. Križnar, defici-ent, s Šmarne gore v Primskovo pri Kranji; — Jož. Marešič, ki je za eno leto dobil privoljenje v stan deficientov stopiti, s privoljenjem kapitelskiga zbora na Šmarno goro.

Dobrotni darovi.

Za afrikanski misijon.

Dobrotnica iz T. za afrik. mis. 50 gold., za mis. g. Olivieri-a 50 gold. a. v. — G. J. D. za mis. g. Oliv. 2 gold. — M. J. keršenica za sv. Očeta 1 gold. sr. — za revno deržin. na Dol.: G. A. Z. 5 gold.; — Dobrotnik 2 gld.